

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY POŚWIĘTNE NA 2021 ROK**

Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Poświętne na 2021 rok”, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzady gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział 1

Podstawy prawne

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U.

z 2019r., poz. 2277z późn. zm.). Obowiązek ten wynika także z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz. 2050).

W realizacji zadań zawartych w Programie zastosowanie mieć będzie również ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Zadania w nim zaprojektowane są kontynuacją zadań realizowanych od kilku lat na terenie Gminy Poświętne, ze szczególnym uwzględnieniem działań skierowanych do dzieci i młodzieży.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2019, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację programu. Finansowanie realizacji zadań określa plan finansowy opracowany na 2021 rok, zgodnie z budżetem gminy.

Rozdział 2

Cele programu

1. Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych substancji psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Poświętne oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Wzrost kompetencji mieszkańców i uczniów szkół znajdujących się na terenie gminy z zakresu problematyki uzależnień i zachowań ryzykownych.
2. W roku 2021 w/w cele główne będą kontynuacją podjętych działań w latach poprzednich i planuje się je realizować poprzez następujące cele szczegółowe:
 - 1) zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej,
 - 2) prowadzenie edukacji publicznej z zakresu problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków itp.,
 - 3) zapewnienie pomocy opiekuńczej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem uzależnienia i uzależnionych od alkoholu, narkotyków itp. m.in. poprzez organizację zimowego i letniego wypoczynku,
 - 4) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
 - 5) zwiększenie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, członków ich rodzin,
 - 6) promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
 - 7) wzmacnianie kompetencji członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie

- szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie,
- 8) wspieranie środowisk anonimowych alkoholików poprzez finansowanie kosztów utrzymania i prowadzenie punktu konsultacyjnego, zakup materiałów edukacyjnych.

Rozdział 3

Zadania programu i sposób ich realizacji

Główne zadania programu w szczególności będą obejmować:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych, młodzieży, dzieci i ich rodzin, współuzależnionych, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami od alkoholu i narkotyków.

Planowane działania:

- rozwijanie i wspieranie działalności punktu informacyjno – konsultacyjnego, finansowanie jego bieżącej działalności,
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień,
- kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- udzielanie i gromadzenie informacji o formach profesjonalnej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym w ośrodkach na terenie gminy, powiatu, regionu, województwa,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji kryzysowej,
- udostępnianie materiałów informacyjnych na tematy związane z uzależnieniami od środków psychoaktywnych,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- finansowanie sporządzenia opinii biegłych sądowych tj. psychologa i psychiatry w przedmiocie uzależnień,
- zakup materiałów edukacyjnych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Planowane działania:

- współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej w zakresie rozpoznawania i rozwiązywania problemów w rodzinach z problemem uzależnień i przemocy,
- współpraca z asystentem rodziny w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami i przemocą wśród rodzin objętych asystenturą,

- podejmowanie przez Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności interwencyjno – motywujących wobec osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków do poddania się leczeniu odwykowemu, terapii lub oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym,
- prowadzenie w szkołach, przedszkolach, placówkach wsparcia dziennego działań z zakresu profilaktyki uzależnień (zajęć profilaktycznych, zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców i treningów psychoedukacyjnych dla nauczycieli i wychowawców, spotkań terapeutycznych),
- współpraca merytoryczna z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- realizacja procedury interwencji "Niebieskich kart" wspólnie z policją, ośrodkiem pomocy społecznej, jednostkami oświaty i służby zdrowia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Planowane działania:

- współpraca z placówkami oświatowymi oraz wdrażanie w szkołach programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia,
- współpraca z grupami społecznymi i zawodowymi mającymi swój udział w kreowaniu polityki trzeźwościowej na terenie gminy,
- wspieranie aktywnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- współdziałanie w organizowaniu imprez skierowanych do rodzin, promujących spędzanie wolnego czasu bez środków stymulujących,
- działania na rzecz ograniczania dostępności alkoholu dla nieletnich,
- działania edukacyjne i informacyjne skierowane do całej populacji gminy, wdrażanie ogólnopolskich kampanii,
- realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych, korekcyjno- edukacyjnych przez certyfikowanych pedagogów, trenerów dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka,
- prowadzenie działań profilaktycznych wspartych różnymi przedsięwzięciami sportowo–rekreacyjnymi, muzycznymi i edukacyjnymi,
- edukacja zdrowotna,
- prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i spożywania narkotyków przez dzieci i młodzież,
- upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym i narkomanii,
- upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu i spożywania narkotyków przez kobiety w ciąży.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Planowane działania:

- zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych (broszur, plakatów, literatury itp.) w zależności od potrzeb i możliwości finansowych,
- współorganizowanie i współfinansowanie imprez i przedsięwzięć o charakterze kulturalno-rekreacyjnym, których celem jest propagowanie idei życia bez uzależnień i przemocy oraz zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej,
- współpraca z instytucjami (ośrodkiem pomocy społecznej, szkołami, przedszkolami, służbą zdrowia, komisariatem policji, domem kultury, sądem, itp.), organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, którzy są współrealizatorami programu,
- organizowanie i finansowanie zimowego i letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, z problemem alkoholowym i narkomanii,
- doposażanie szkół, przedszkoli i innych placówek w pomoce (materiały dydaktyczne, terapeutyczne) oraz sprzęt niezbędny do realizacji zajęć.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ds. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Planowane działania:

- podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przepisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy , o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

6. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach

Planowane działania:

- zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- działania edukacyjne.

7. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego

Planowane działania:

- przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,
- prowadzenie rozmów profilaktycznych zachęcających do podjęcia leczenia odwykowego,

- kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego,
- przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym i złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do właściwego sądu rejonowego.

8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej

Rozdział 4

Postanowienia końcowe

Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- udział członków komisji w organizowanych szkoleniach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholizmu, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie celem podniesienia kompetencji zawodowych,
- członkom komisji przysługuje wynagrodzenie za każdorazowy udział w pracach komisji w wysokości 6% minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego zgodnie z obowiązującymi przepisami.